

Til

Ishøj Kommune

Dato: 2/5 2023

Høringssvar til Ishøj Kommunes biodiversitetsstrategi.

Ishøj Kommune har offentliggjort en biodiversitetsstrategi med tilhørende handlingskatalog og sendt begge dokumenter i offentlig høring. Danmarks Naturfredningsforening Vallensbæk-Ishøj (herefter DN) fremsender hermed høringssvar.

Allerførst skal der fra DN lyde en stor tak til Ishøj Kommune for overhovedet at udarbejde en strategi for forbedret biodiversitet. Uden en kortlægning af de eksisterende forhold og en plan for at øge biodiversiteten, vil man famle i blinde og enhver snak om at fremme biodiversiteten vil hvile på et tyndt grundlag og i værste fald bare være snak. Vi sætter derfor også pris på, at strategien er ledsaget af et handlingskatalog med angivelse af tidsperspektiv, tiltag, kompleksitet og økonomi. Det er stærkt opmuntrende.

Strategien er omfattende, og i nærværende høringssvar vil vi ikke kommentere alle elementer. Det er ikke udtryk for, at vi betragter det ikke-kommenterede som uvæsentligt. At et område har fået færre ord med på vejen end andre er heller ikke udtryk for hvad der bør prioriteres i indsatsen for øget biodiversitet.

Det er glædeligt, at kommunen kan se, at der findes et stort potentiale for at forbedre naturens tilstand med kommunens gunstige placering mellem to ådale og kystlandskabet mod Køge Bugt, og at der findes muligheder for at forbedre den eksisterende natur og skabe sammenhæng til omkringliggende natur med muligheder for at skabe bedre spredningskorridorer.

DN er enig i kommunens vision og målsætninger om at beskytte og videreudvikle de værdifulde områder, at skabe større sammenhæng mellem naturområder og indtænke biodiversitet i hele den kommunale planlægning og drift. Det kan meget vel betyde, at den nemme maskinelle løsning ikke er den rigtige og den form for drift, man har udført i mange år, ikke længere er acceptabel. Det kræver ikke bare nye rutiner men formentlig også en mental omstilling for en del af driftspersonalet. Der skal ikke længere tænkes i, hvad der er praktisk og hvad der opleves som pænt men alene tages udgangspunkt i hvad der er mest biodiversitetsfremmende. DN er i øvrigt enig i, at man tager udgangspunkt i Brandmandens Lov. Det vil sige, at man først sikrer det mest værdifulde, dernæst beskytter eksisterende natur mod påvirkning udefra, siden naturgenopretter ved hjælp af eksempelvis græssende kvæg og heste eller lukning af dræn og først til sidst handler på at få genetableret allerede tabt natur. Brandmandens Lov forhindrer ikke, at man kan gøre flere ting samtidig blot at man hele tiden har prioriteringen for øje.

DN finder det prisværdigt, at kommunen i såvel kortlægning som arbejdsredskab benytter værktøjer som Naturkapitalindeks (NKI) og High Nature Value (HNV), som begge viser, at Ishøj har store arealer med meget lav naturværdi. Det giver imidlertid også gode forudsætninger for forbedret score som udtryk for, at der skabes mere og bedre natur. Udtagning af landbrugsjord kan ganske rigtigt være med til at hæve HNV-scoren.

Såvel NKI som HNV er ”nørdede” værktøjer. Derfor er det positivt, at der i strategien også lægges op til inddragelse af kommunens borgere. Den første borgerinddragelse blev allerede gennemført sidste sommer. Det bør være en folkesag at få vendt udviklingen og sikre flere arters overlevelse. Kommunen har udpeget en række arter inden for flora og fauna, som kan fungere som indikator for god natur. Der er tale om velkendte dyr, insekter, svampe og planter, som mange mennesker kender. Det er dog uden tvivl en ganske svær opgave at få den almindeligt naturinteresserede ishøjborger til at indrapportere sine fund til arter.dk og dermed gøre naturovervågningen til netop en folkesag. DN bidrager gerne om muligt til at få flere borgere inddraget.

De enkelte naturtyper

Om de enkelte områdebeskrivelser har vi følgende kommentarer:

Naturen i byen: Det er korrekt, at det er udtryk for vanetænkning, når vi har vænnet os til, at vedligeholdelse af grønne områder er ensbetydende med en ”pæn” nyklippet græsplæne, hvor blomsterne klippes, inden de sætter frø. Så det er en stor opgave en vænne borgerne (og måske også driftspersonalet) til, at det pæne nu er en uklippet blomstereng. Det nævnte eksempel fra Strandgårdskolen viser, at selv små tiltag virker.

Vejkanter og støjvolde: De allerede gennemførte tiltag med blomsterblandinger i vejrabatter og på støjvolden ved Køge Bugt Motorvejen viser, at det kan lade sig gøre at øge biodiversiteten ganske betragteligt med flere insekter og sommerfugle som beviset.

Gamle træer: De ældste træer rummer ikke bare et mylder af liv men fortæller også en kulturhistorie. Derfor skal man strække sig meget langt for at forhindre, at gamle træer bliver fældet. Det nævnes i strategien, at de kan stå i vejen for større projekter, men hvorfor ikke vende tingene om og kræve, at projektet skal indtænke det eller de gamle træer? Gamle, syge træer kan, som det nævnes, også udgøre en risiko, hvis de står i et befærdet område. Derimod bør gamle eller syge træer ikke fældes, hvis de står i skov eller eksempelvis i en dyrefold. Her bør man lade naturen bestemme, hvor længe træet skal stå. Der skal være øget fokus på ikke at fælde den kultur- og naturskat, som gamle træer udgør. Hvis det er nødvendigt at fælde gamle træer, bør det overvejes at lade en del af stammen stå tilbage af hensyn til biodiversiteten. Sådanne træruiner huser et mylder af liv.

Agerlandets småbiotoper: Det intensive landbrug har ganske rigtig ført til større marker, sløjfede stengærder og diger, begrænsning af beplantede skel, og sløjfning af mindre vandhuller og mergelgrave. Kommunen har, som ejer af store landbrugsarealer, mulighed for at begrænse skaderne og sørge for naturgenopretning. For eksempel lever den eksisterende beskæring af bevoksningen i markskel (og i øvrigt andre steder) ikke op til strategien. Træerne i markskel, eksempelvis langs naturstien fra Strandparken til Hedeland, beskæres særdeles hårdhændet med rundsavslignende klinger, der flår grene og stammer itu. Det begrundes formentlig med hensyn til

sikkerhed, men flere af de mishandlede træer står så langt fra stien, at beskæring synes unødvendig. I mange tilfælde er der tale om markskel med enkeltstående træer, og med risikoen for, at træerne ikke overlever mishandlingen, skabes der yderligere huller i skellet's bevoksning. Hvis markskellene skal have funktion som spredningskorridor er der brug for, at beskæringen af bevoksningen nytænkes og hullerne i bevoksningen udfyldes og at skellene ikke gøres smallere. Man kunne også med fordel inddrage en bræmme af agerjorden nærmest stien til braklægning. Omend det ikke handler om biodiversitet, så bør kommunen også opprioritere indsatsen for vedligeholdelse af eksempelvis naturstien og tilbagetage det stiareal, som landmænd eller forpagtere af landbrugsjorden uretmæssigt har taget under plov.

Lysåbne naturområder: Ishøj rummer lysåbne naturområder med høj naturværdi, ikke mindst Ishøj Strandenge og til dels Tranegilde Mose. DN er enig i, at områderne skal beskyttes og om muligt udvides og hvad angår mosen gerne genskabes med en permanent vandmætning. DN er enig i, at græsning er en forudsætning for at sikre biodiversiteten i de lysåbne naturområder.

Søer og vandhuller: Som det fremgår af strategien er søer og vandhuller meget vigtige biotoper for mange arter af dyr og planter, og nogle arter er helt afhængige af vand for et kunne gennemføre deres livscyklus. Det gælder eksempelvis padder og insekter. Derfor er Ishøjs søer og vandhuller enormt vigtige for biodiversiteten. De eksisterende levesteder skal derfor naturligvis bevares og beskyttes, og nye levesteder kan med fordel etableres i tilknytning til eksisterende naturområder. DN støtter og har tidligere støttet tiltag, der giver ynglemuligheder for Grønbroget Tudse. For at sikre at vandhuller og søer holdes rene, kan der med fordel anlægges dyrkningsfrie bræmmer omkring vandhullerne, ligesom tilledning af næringsrigt vand fra landbrug skal mindskes.

Vandløb: Vandløbene i Ishøj er, som det nævnes i strategien, stærkt udfordret af en række forhold. I flæng nævnes tidligere udretning og regulering med uhensigtsmæssige profiler, dræning fra marker, hårdhændet grødeskæring, sluseanlæg, der hindrer gydefisk at vandre op i vandløbene, og gennemløb af større søer. Der anvises en række mulige tiltag, der hver for sig vil have effekt og give mere natur og øge biodiversiteten. En del forslag kræver ikke lange tilløb, for eksempel en væsentlig reduktion af grødeskæring. Andre, som genskabelse af bugtede åforløb, bør indgå i den langsigtede planlægning.

Skove: Ishøj har som det nævnes ikke meget rigtig gammel skov. Derfor er der så meget mere grund til at passe på det man har samt plante ny skov. Selv om en skov på 30-40 år ikke er en gammel skov, så er der i Ishøj fine eksempler på, at den med den rette drift kan udvikle sig til gavn for biodiversiteten, og selv i en helt ung skov som Landsbyskoven er der på få år indvandret nye arter. Ved etablering af ny skov skal der om muligt sikres sammenhæng med eksisterende skov, så ny skov ikke ender som isolerede øer. DN er enig i anviste tiltag om at lade mest mulig skov stå urørt og lade dødt ved blive liggende, hvor det ikke er til hinder for færdsel.

Kystområdet: Ishøjs relativt korte kyststrækning rummer natur af høj naturværdi med strandenge, ferske enge, rørskov og søer og er levested for mange sjældne dyr og planter. Søerne er vigtige yngle- og raststeder for mange fuglearter, hvoraf flere er sjældne. En af de store udfordringer i Strandparken er et hastigt voksende friluftsliv med ikke mindst øget aktivitet på søerne i form af eksempelvis kajakroning og SUP-paddleboarding. Der er derfor brug for begrænsning i adgangen til friluftaktivitet på søerne, hvis vi ikke her ligefrem skal tabe biodiversitet. DN støtter en såkaldt zonerings, så visse områder tilegnes natur og fugleliv. DN bakker også op om reetablering af fugleøer ved at rense dem for beplantning.

Køge Bugt: Køge Bugt skal ikke længere være hovedstadens losseplads og grusgrav. Det skal være slut med dumpning af andet end opgrav fra egne havne i forbindelse med sejlrenvedligeholdelse. DN mener, at der bør arbejdes for at råstofindvinding i Køge Bugt standses og at der udarbejdes en sammenhængende plan for at gøre Køge Bugt bæredygtig. Det indebærer selvsagt, at projekt Holmene afvises som alt andet end bæredygtigt.

Klimaforandringer: Vi står midt i to kriser – en klimakrise og en biodiversitetskrise, og de hænger uløseligt sammen. Klimaforandringerne er blandt de helt store trusler mod biodiversiteten og forværrer også menneskets direkte ødelæggelse af naturen. De to kriser skal derfor samtænkes, hvad allerede sker og er sket i Ishøj i form af eksempelvis etablering af regnvandsbassiner som nye søer. Vi ved, at robuste og intakte økosystemer – både på land og til havs – kan bidrage til at modvirke klimaforandringer. Sunde ålegræsenge og urørte skove er ikke kun vigtige levesteder for mange truede arter. De optager og oplagrer også CO₂. Med et citat fra DN's naturpolitik: ”Mere plads til vildere og mere robuste økosystemer, for eksempel i form af genoprettede og bugtede vandløb og ådale kan således være med til at sikre den nødvendige klimatilpasning. Det er DN's vision, at naturen bliver vores allierede i klimakampen”.

Handlingskatalog

Som nævnt indledningsvis er DN tilfreds med, at strategien er suppleret med et handlingskatalog, hvor der sættes fokus på at omsætte fine ord til handling. DN anerkender, at visse indsatser er komplekse og kræver tværkommunalt samarbejde, men mange elementer er af lav kompleksitet og handling kan derfor forholdsvis nemt gennemføres.

DN vil ikke kommentere hvert enkelt element i handlingskataloget, idet mange af forholdene er beskrevet og kommenteret ovenfor under de enkelte naturtyper og områdebeskrivelser. Vi vil imidlertid anerkende ønsket om at genoprette Tranegilde Mose, idet vi er enig i, at der er et stort potentiale for at udvikle mosen til en mere varieret naturlokalitet med en større artsdiversitet. Det bør i den bedste verden ske i samarbejde med Vallensbæk Kommune, så indsatsen også kommer til at omfatte Vallensbæk Mose. Vi er meget tilfredse med planerne om genslyngning af Lille Vejleå og den tværkommunale indsats for omlægning af Store Vejleå og en sammenhængende naturindsats i hele Store Vejleå dalen. Det er tanker, der har været på DN's agenda i årevis. Vi noterer også med glæde, at et ønske fra DN om udvidelse af naturarealet i Ishøj Strandenge ved inddragelse af de sjældent benyttede våde boldbaner er medtaget i handlingskataloget.

DN glæder sig til at følge arbejdet med at føre biodiversitetsstrategien ud i livet og deltager gerne i udformning af de enkelte projekter.

Venlig hilsen
DN Vallensbæk-Ishøj
Torben Kragh
formand